

Improvisasjonsøvelse i arbeid med harmonikk

Tema: Tonal kadens.

Mål:

Utvikle evnen til indre auditiv forestilling av kadensens harmoniske funksjoner.

Forkunnskaper og forutgående aktivitet:

Studentene har tidligere jobbet med de harmoniske funksjonene tonika og dominant. De er altså i startgropen når det gjelder arbeid med harmonikk i en hørelærefaglig kontekst.

Studentene har forut for improvisasjonsøvelsen lyttet til tonal kadens, både i autentiske musikalske kontekster og tatt ut av sammenheng og spilt på piano. De har sunget kadensens bassgang på trinntall og tonenavn, og de har sunget de involverte akkordene brutt. De har fått vite at den harmoniske vendingen heter tonal kadens, men utover det kjenner de den utelukkende fra et auditivt perspektiv. Etter den følgende improvisasjonsøvelsen følger arbeid med begrepsliggjøring og teoretisering av harmonikken.

Beskrivelse av øvelsen:

- Jeg spiller tonal kadens på piano, og holder hver akkord i to takter (4/4, andante). Akkordstrukturen spilles om og om igjen.
- Mens jeg spiller, improviserer studentene over akkordene.
Improvisasjonen kan skje kollektivt eller ved at en og en student improviserer (jeg pleier å bruke den kollektive varianten, med mindre jeg tester dem). Følgende regler ligger til grunn for øvelsen:
 - Det er KUN lov til å bruke akkordtoner i improvisasjonen.
 - Akkordtonene kan synges i valgfri rekkefølge, og med valgfrie rytmer og tonelengder.
 - Neste tone skal forestilles før den synges. Improvisasjonen trenger ikke gå raskt.

Når studentene mestrer øvelsen, gjør jeg den vanskeligere ved å legge til følgende regel:

- Gå til ters eller kvint (eller septim om aktuelt) i ny akkord ved akkordskifte.

Etter at studentene har improvisert med støtte av akkompagnement, gjør de den samme øvelsen med støtte av bassgang (jeg spiller bassgangen). Deretter gjør de øvelsen helt uten akkompagnement. A capella-stadiumet av øvelsen forutsetter en klar indre forestilling av hvordan akkordene høres ut.

Øvelsen kan utvides ved at studentene får legge til gjennomgangstoner i improvisasjonen. I slik bruk av øvelsen er det vanskeligere å gjøre improvisasjonen kollektiv, og forutsetter god gruppedynamikk og trygghet i gruppa.

Studentene får av og til i lekse å gjøre akkordtoneimprovisasjon på hovedinstrumentet sitt. Premissene er de samme som på timen: Hver nye tone skal høres før den spilles!